

Door de lens van André Eijkenaar

Ronald van Harxen

Onder de titel 'Door de lens van.....' gaan we in Athene aandacht besteden aan het werk van Nederlandse fotografen die hun begeesting voor Steenuilen in de vorm van vaak schitterende foto's vast weten te leggen. Er is inmiddels een klein legertje fotografen dat kwalitatief hoogwaardige steenuilfoto's maakt. We prijzen ons dan ook gelukkig dat het moeilijk kiezen was met wie te beginnen.

Foto's van André Eijkenaar zijn onder andere verschenen in het boek Steenuilen van Peter en Wies Beersma en Arnold van de Burg en in La Chevêche D'Athéna, over de Steenuil in de noordelijke Vogezen, van Jean-Claude Génot. Ook als STONE hebben we reeds meerdere malen gebruik gemaakt van het werk van André, onder andere voor de folder, de e-mailnieuwsbrief en ook de prachtige foto die de uitnodiging voor de landelijke dag in Nijkerk sierde is van zijn hand. De schitterende momentopname van een Steenuil met een zojuist geslagen Wezel op de voorkant van Athene13 mag gerust spectaculair genoemd worden. Een juweeltje!

We hebben het over André Eijkenaar, amateurfotograaf met een voorliefde voor Steenuilen. Een voorliefde, het mag ook passie heten, die al in zijn jeugd ontstond op de boerderij van zijn ouders in het Overijsselse Denekamp. Daar broeden, inmiddels al meer dan 40 jaar, Steenuilen. Aanvankelijk in een holle appelboom, later in een nestkast. De fascinatie ontstond omdat de Steenuilen goed benaderbaar waren en ook regelmatig

overdag voor de lens verschenen. "Het zijn zulke prachtige vogels, dat die moest ik gewoon vastleggen" vertelt André. "Het gaat me niet om een technisch perfect plaatje, veel boeiender vind ik of ik mijn eigen beleving, mijn eigen emotie kan overbrengen. Ik heb ook niet de ambitie om een plaat helemaal digitaal te perfectioneren, anderen zijn daar ook veel beter in dan ik."

Het gedrag en ook de interactie met andere dieren diersoorten heeft zijn speciale belangstelling. “Prachtig vind ik dat, die schermutselingen met Merels die maar niet ophouden rond zijn kop te schetteren. Het eindigt er meer dan eens mee dat een van de net uitgevlogen mereljongen in de klauwen van de Steenuil aan zijn einde komt. Prachtig hoe ze ook op hun eigen nagebootste roepjes reageren. Mijn vader kon er zelfs mee “praten”. Dan zaten ze op en neer te huppen op de rand van de dakgoot”. Het is een fotogenieke soort die zich goed laat fotograferen maar geduld is daarbij wel een voorwaarde. “Ik heb eens 17 uur in één weekend doorgebracht in een schuilhut die ik boven op het dak van een busje had gemonteerd. Op het laatst zat ik op een paar meter afstand van de nestkast. Ik weet zeker dat ze me zagen zitten. Ze keken me recht in de ogen maar ze gingen gewoon door met voeren”, vertelt André. “Fascinerend trouwens, die brede voedselkeus. Ik zag ze van alles aanslepen, van minuscule rupsen en insecten tot uit de kluiten gewassen veldmuizen en zelfs een zanglijster. En die muizenvoorraden die ze aan kunnen leggen!”. Hij heeft er vele fraaie foto's van gemaakt, enkele daarvan zijn in deze Athene opgenomen.

Eigenlijk wilde hij Steenuilen kunnen tekenen, maar dat talent verder ontwikkelen werd op de lange baan geschoven toen hij de camera ontdekte en ook film zijn interesse begon te krijgen. Urenlang heeft hij, soms in onmogelijke posities liggend of zittend, besteed aan het vastleggen van allerlei aspecten van het gedrag. Uit acht uur film heeft André een film van een half uur gemonteerd. Hoogtepunten daaruit zijn onlangs vertoond op de landelijke dag van STONE. Toch blijft het fotograferen zijn passie. Door zijn werk voor Landschapsbeheer Groningen komt hij veel buiten, vooral rond zijn woonplaats in het deels nog kleinschalige Westerwolde. In het kader daarvan zet hij zich ook actief in voor weidevogelbescherming. Zijn (camera)zoekbeeld heeft André inmiddels verbreed naar andere groepen als insecten, amfibieën en ook zoogdieren hebben zijn interesse. “Marters zijn geweldige beesten. Ik heb al eens uren doorgebracht, liggend op een balk, kijkend hoe ze prooi aanbrachten naar hun jongen. Geweldig!” Als voorzitter van de Kerkuilenwerkgroep Groningen kon hij natuurlijk ook niet om de Kerkuil heen. Hij heeft er in 2004 een schitterend boek over gemaakt: “Ruim een kwart eeuw kerkuilenbescherming”, een uitgave van de Kerkuilenwerkgroep Groningen. Uiteraard met vele prachtige foto's van zijn hand.

Zijn fraai vormgegeven site (www.natuurkijker.nl) die o.a. in Grasduinen besproken is, geeft een goed beeld van zijn brede belangstelling. Schitterend die markante hazenkop die de zoogdieren inleidt, of de Groene kikker met zijn op springen staande luchtzakken. Een foto van een in ondiep landende zilverreiger is door Natuurmonumenten uitgeroepen tot foto van de maand november (zie: www.natuurmonumenten.nl).

Het onderschrift “*Natuurmonumenten heeft een dergelijk beeld als wallpaper op de site staan, maar deze is eigenlijk nog mooier!*” is illustratief voor de kwaliteit van André zijn foto's.

Zijn steenuilfoto's schiet hij tegenwoordig in Drenthe, in het onderzoeksgebied van Fred van Vemden (zie elders in deze Athene). Steenuilen zijn helaas schaars vandaag de dag in Groningen en een ritje naar zuidwest Drenthe is dan ook noodzakelijk als je niet al te ver uit de buurt mooie plaatjes wil schieten. André heeft het er graag voor over, bovendien: “Fred heeft dezelfde passie als ik”.

Verspreid door deze Athene treft u een aantal foto's aan die met elkaar een goed beeld geven van het steenuilenwerk van André. Voor een compleet beeld van zijn fotowerk verwijzen we u graag naar zijn site www.natuurkijker.nl

In Groningen gaat het niet zo geweldig meer met de Steenuil. Ondanks het vele enthousiaste werk van de Steenuilenwerkgroep Groningen is de stand afgenomen van zo'n 300 tot 400 broedparen vóór de jaren zeventig van de vorige eeuw tot slechts 15 tot 25 in de laatste jaren (mededeling Jan van het Hoff en (www.steenuilgroningen.nl)).

Oorzaken worden gezocht in de nivellering van het landschap waardoor veel kleinschalige elementen verdwenen en zowel de nestgelegenheid als de voedselsituatie verslechterde. Omdat ook in Friesland en Drenthe de stand fors terugliep, kan er van daaruit geen nieuwe aanvoer meer plaatsvinden. Datzelfde geldt voor Nedersachsen in het aangrenzende deel van Duitsland. De Groningse populatie bekleedt momenteel dan ook een geïsoleerde positie, geen gunstig uitgangspunt voor een spoedig herstel.

